

ת"פ 44646/10/18 - מדינת ישראל נגד אריה לנצברג

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 44646-10-18 ישראל נ' לנצברג ואח'

לפני	כבוד השופט חאלד כבוב
המאשימה	מדינת ישראל
	ע"י ב"כ מפרקליטות מחוז תל אביב (מיסוי וכלכלה)
	נגד
הנאשם	1. אריה לנצברג
	ע"י ב"כ עו"ד אלון רון ואילת שחם

גזר דין - נאשם 1

1. הנאשם 1, מר אריה לנצברג, הורשע על סמך הודאתו במסגרת הסדר טיעון בביצוע העבירות המיוחסות לו בכתב האישום בשני האישומים:

באישום הראשון בעבירות של השפעה בדרכי תרמית - ריבוי עבירות לפי סעיף 54(א)(2) לחוק ניירות ערך, תשכ"ח-1968 (להלן: "**חוק ניירות ערך**"), יחד עם סעיף 29 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: "**חוק העונשין**"); עבירה של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות לפי סעיף 415 לחוק העונשין; עבירה של מרמה והפרת אמונים בתאגיד לפי סעיף 425 לחוק העונשין וכן עבירות של עסקאות בניירות ערך בידי עובד חבר בורסה - ריבוי עבירות לפי סעיף 53(ב)(8) לחוק ניירות ערך, וכן בשתי עבירות של השמטת הכנסה מדו"ח ללא הצדק סביר לפי סעיף 217 לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש], נשוא האישום השני.

פרטי כתב האישום

2. לפי המפורט בכתב האישום הנאשם הוא בעל השכלה משפטית ואיש שוק הון מנוסה ובקיא במסחר בשוק ההון על כל שלביו ומאפייניו וזאת מתוקף ניסיונו המקצועי ותפקידיו השונים. החל משנת 2005 עבד הנאשם בחברת כלל פיננסים בטוחה ברוקראז' בע"מ (להלן: "**כלל פיננסים**") ובתקופה הרלוונטית לכתב האישום, בין השנים 2008-2010, עבד כסוחר בדסק המניות ("**הברוקראז'**") ולאחר מכן כמנהל הברוקראז'. במסגרת תפקידו כסוחר בברוקראז' היה הנאשם אחראי על ביצוע עסקאות של לקוחות כלל פיננסים, ביצע הוראות שקיבל מלקוחות ובהמשך, כמנהל, בנוסף לאמור היה אחראי גם על פעילות של סוחרים נוספים בברוקראז' ונתן להם הוראות כיצד לבצע הוראות שקיבל מלקוחות.

על פי כתב האישום במסגרת תפקידיו הייתה לנאשם הרשאה לפעול בחשבונות הלקוחות של כלל פיננסים, הוא קיבל מהלקוחות הוראות לביצוע ומסחר אך גם נהג לפנות ללקוחות ולהציע להם כיצד לפעול במסחר ובצד זה פעל הנאשם לעיתים גם בחשבונות הנוסטרו של כלל פיננסים והזרים בהם הוראות למסחר. כמו כן, במסגרת

תפקידיו היה הנאשם חשוף לפעילות המסחר הצפויה בחשבון לקוחות כלל פיננסים וגם לפעילות הצפויה בחשבונות הנוסטרו.

3. שני הנאשמים הנוספים בפרשה זו הינם חבריו הקרובים של הנאשם שביצעו פעילות של מסחר בניירות בחשבונות שונים.

לפי כתב האישום הנאשם סיכם עם שני הנאשמים הנוספים בפרשה כי האחרונים יפעלו בחשבונות הרשומים על שמם לפי הנחיותיו, וזאת על מנת להפיק רווחים כאשר הנחיות אלה התבססו על מידע שברשותו לגבי פעילות צפויה של כלל פיננסים בחשבונות לקוחותיה ובחשבונות הנוסטרו שלה. כן צוין כי מטרת הפעילות של הנאשמים הייתה כי החשבונות בשליטת שני הנאשמים הנוספים יפיקו רווחים מהעליות או ירידות השערים הצפויות כתוצאה מפעולות המסחר של כלל פיננסים.

עוד פורט בכתב האישום כי שני הנאשמים הנוספים פעלו כאמור על בסיס הנחיות הנאשם, ביצעו עסקאות תרמיתיות מרובות תוך הסתמכות על מאפייני שיטת המסחר. בתוך כך צוין כי שיטת הפעולה הייתה מסחר קצר מועד כאשר קניית הנייר ומכירתו נעשתה באותה כמות במהלך יום מסחר אחד בין בסבב לונג ובין בסבב שורט. המסחר בוצע תוך חשיפת הציבור לנתוני מסחר כוזבים, יצר מצג שווא של פעילות תקינה והוגנת בניירות הערך המבוססת לכאורה על הערכות כלכליות, כל זאת תוך השפעה על שערי ניירות הערך.

4. על פי כתב האישום במהלך השנים 2008-2010 ביצע הנאשם יחד עם נאשם 2 כ-300 סבבים יומיים ועם נאשם 3 ביצע כ-150 סבבים יומיים כאשר מפעילות זו צמח רווח של 1.8 מיליון ₪ בחשבונות אחד הנאשמים ורווח של 600,000 ₪ בחשבון של נאשם אחר. שני הנאשמים הנוספים העבירו לנאשם סכום של 1.5 מיליון ₪ בין השנים 2009-2010.

כן פורט בכתב האישום כי הנאשם הסתיר מהממונים עליו בכלל פיננסים את השימוש שעשה במידע שהגיע לידי וכל כך שהוא מצוי בניגוד עניינים בין החובות שמוטלות עליו כעובד כלל פיננסים לבין רצונו להרוויח כספים בהתאם לסיכום שלו עם שני הנאשמים האחרים. עוד נטען כי בכך פעל הנאשם באופן שיש בו מרמה והפרת אמונים כלפי כלל פיננסים ובכך גם השפיע הנאשם בדרכי תרמית על שערי ניירות הערך באופן שבו פעל עם שני הנאשמים האחרים. עוד פורט כי בעשותו כן הנאשם קיבל במרמה בנסיבות מחמירות את הנחת הדעת של כלל פיננסים לפיה הוא פועל בחשבונותיה בנאמנות וללא ניגוד עניינים, פעל כך לאורך זמן בשיטתיות ובתחכום ומכאן הנסיבות המחמירות ויש במעשיו אלה משום מעשי מרמה והפרת אמונים בתאגיד.

5. לפי המיוחס לנאשם באישום השני, פעילות מרמית זו הפיקה לו רווחים שהם בגדר הכנסה פירותית שעליה לא דיווח הנאשם לרשויות המס, הוא פעל ללא הצדק סביר בכך שהשמיט מהדוחות שהגיש לפקיד השומה את חלקו ברווחים ובכך הסב נזק לקופה הציבורית שעה שהשמיט הכנסה שיש לכלול אותה בדוח אך זו הושמטה ופעל ללא הצדק סביר בכך שלא דיווח לפקיד השומה על הכנסתו.

פרטי ההסדר

6. עם הגשת כתב האישום הוגשה לבית המשפט הודעה על הסדר טיעון ובקשה מוסכמת לקביעת מועד דיון להצגת ההסדר (במ/1). לפי ההסדר עם הנאשם זה יורשע במיוחס לו בכתב האישום והצדדים עתרו

במשותף להטלת עונש מאסר בפועל ל-18 חודשים כמו גם הטלת קנס כספי.

יצוין שהסדר הטיעון כלל גם את שני הנאשמים הנוספים אך עניינם של אלה הופרד לאור בקשת הנאשם להקדים את הדיון בעניינו נוכח רצונו להתחיל לרצות את עונשו בהקדם האפשרי, זאת מפאת נסיבות אישיות שיפורטו בהמשך. כמו כן, הנאשמים האחרים עתרו לקבלת תסקיר שירות מבחן בטרם טיעונים לעונש, בית המשפט נעתר לבקשתם זו ועל כן הדיון בעניינם נדחה למועד מאוחר יותר.

תמצית טיעוני בא כוח המאשימה לעונש

7. באת כוח המאשימה טענה שמדובר בפרשה חמורה המתפרשת על פני שלוש שנים אשר עניינה פעילות מסחר מתוככמת ומתוכננת שבוצעה על פני מאות ימי מסחר, בעשרות ניירות ערך ואשר הניבה לנאשם ולשניים הנוספים רווח של כ-2.4 מיליון ₪ במרמה ובנסיבות מחמירות ותוך ביצוע פעילות מסחר על אף האיסור שחל עליו לסחור.

באת כוח המאשימה ציינה כי ההחלטה על הסדר הטיעון לא הייתה קלה עבור המאשימה, אך בסופו של דבר מדובר בעונש ראוי והולם נוכח הנסיבות המיוחדות של התיק שהרי רמת הענישה בעבירות אלה היא מחמירה יותר מההסדר שהוצג. יחד עם זאת, קיומן של נסיבות מקלות משמעותיות הביאו את המאשימה לחתום על ההסדר, כאשר נסיבות אלה מוצאות ביטוי בחלופ הזמן הניכר מעת ביצוע העבירות בין השנים 2008-2010 כאשר היום אנו מצויים כ-10 שנים לאחר מועד זה. מול רכיב זה של חלופ הזמן צוין כי בגין הפרשה התנהלו חקירות סבוכות, הנאשמים שמרו על זכות השתיקה, וכי תחילה מדובר במעורבים רבים אחרים.

8. נוסף על כך טענה באת כוח המאשימה כי מדובר בהרשעה תקדימית.

דרכי התרמית בהן פעלו הנאשם ואחרים יצרו מצג כוזב באמצעות הזנת הוראות מסר אשר לא עמד מאחוריהן שיקול כלכלי, כאשר השפעת פעילות מסוג זה נוגעת למכלול הפעולות ולא לפעולות בודדות בלבד ועל כן יש צורך לבחון את המכלול כדי להבין את התרמית. עוד פורט כי הנאשם לא הורה לסוחרים האחרים בכלל פיננסים כיצד לפעול אלא ניצל את הזכות שניתנה לו במסגרת עבודתו להיות חשוף לפעילות הסוחרים האחרים כדי לבצע פעילות מסחר שהפיקה רווחים לחשבונות שותפיו. על כן, מדובר בעבירות תרמית בנסיבות בהן לא ניתן להוכיח כי העסקאות של כלל פיננסים נעשו תוך ניגוד עניינים, וכי זוהי סוגיה שטרם נדונה בפסיקה.

9. בא כוח המאשימה לא התעלמה מרמת הענישה שנקבעה במקרים אחרים שנדונו בפני מותב זה אך הוסיפה וציינה שנסיבותיו החריגות של המקרה כפי שפורטו על ידה הן שעמדו בבסיס החלטתה של המאשימה להגיע להסדר טיעון.

10. כמו כן הוסיפה וציינה שהנאשם הסכים לשלם שומה אזורית בסך 800,000 ₪ שצמחה כתוצאה מהודאתו בעבירות המס, על כן ההסדר יוצר וודאות למדינה וחוסך דיונים לעניין השומה וכן עתרה להטלת קנס כספי בסך 200,000 ₪ ולקבוע מאסר חלף קנס.

לצד טיעונה של עו"ד נאמן כפי שפורט לעיל, עתרה בשם המאשימה גם עו"ד מנור בשם רשות המס בנוגע לאישום השני, זו ביקשה להדגיש את העובדה כי מדובר בהסרת מחדל מלאה שבוצעה על ידי הנאשם עוד בטרם הגשת

כתב האישום כאשר כבר ביום 31.10.2018 הפקיד הנאשם ₪ 800,000 שהוא מלוא סכום המס שנקבע, זאת חרף העובדה שהשומות התיישנו ולא ניתן היה לפתוח אותן ללא הרשאה.

כמו כן, הוסיפה עו"ד מנור שמדובר בעבירה ללא כוונה פלילית ברמה חמורה ביותר ולא בכדי הואשם הנאשם בעבירה לפי 217 ולא לפי סעיף 220 שהוא חמור יותר.

תמצית טיעוני בא כוח הנאשם לעונש

11. עו"ד רון, בא כוח הנאשם, ביקש להדגיש את העובדה שמדובר בתיק תקדימי מכאן ההתלבטות שהייתה לצדדים עד אשר הגיעו להסכמה.

12. בא כוח הנאשם ציין שזהו מקרה ראשון שבו נאשם מודה ומורשע בעבירה לפי סעיף 54(א)(2) לחוק ניירות ערך מבלי שהשתתפותו במסחר השפיעה בדרכי תרמית על שאר פעולות המסחר בשוק. אין מדובר בפעילות מוכוונת שער בין עסקאות עצמיות או בעסקאות מתואמות, אין מדובר בהזרמת ביקושים מאסיביים כדי להשפיע על השער ואין מדובר בפעילות מרמית אחרת שבגינה מוגשים כתבי אישום.

בא כוח הנאשם הדגיש את העובדה שכתב האישום אינו כולל כל אינדיקציה לכך שפעולות מסחר של הזרמת הביקוש או הזרמת ההיצע יצרו שערים מלאכותיים בבורסה ואין אינדיקציה לכך שהנאשם יחד עם שני הנאשמים הנוספים היו מעוניינים ליצור שערים מלאכותיים בבורסה, הוזה אומר שאין מדובר בפעילות מוכוונת שער.

13. עוד ציין כי מדובר בנאשם שהינו בעל יתרון בעצם החזקתו מידע או יכולתו לתת הנחיות לאחרים לפעול, כך שהמידע הזה מנוצל לטובתו. בעניין זה הפנה ב"כ הנאשם אל מספר הצעות החוק ותזכירי חוק אשר מתייחסים לסיטואציה, שאין מחלוקת שהיא פסולה, אך לא הביאה עד כה את המחוקק לתקן את חוק ניירות ערך באופן שאוסר באיסור פלילי תופעה זו (למשל תזכיר חוק לעניין פעולות "ההטרמה").

בא כוח הנאשם הוסיף וציין שמדובר בפעילות המיוחסת לנאשם בשנים 2009-2010 עוד בטרם התגבשו אף הצעות החוק המאוחרות.

14. באשר לרכיב חלוף הזמן, ביקש בא כוח הנאשם להדגיש את העובדה שהנאשם נעצר בחודש אפריל 2013 בחשד לביצוע עבירות של נטילת שוחד, הלבנת הון, רכישת דירות בלי דיווח והפקת רווחים בגובה של 15 מיליון ₪, חשדות שאינם תואמים את המעשים המתוארים בכתב האישום. היום ברור שאין מדובר בהפקת רווח על חשבון המעביד, כאשר הנאשם סבל מפרסום שהשחיר את פניו והגביר את סבלו והנזקים שנגרמו לו.

מדובר בנאשם שהיה בן 33 בעת ביצוע העבירות, בתחילת דרכו המקצועית, כאשר כבר בשנת 2011, הרבה לפני תחילת החקירה ב-2013 הוא בחר לעצור מיוזמתו את ההתנהלות שמתוארת בכתב האישום, הוא בעצם מפסיק אותה, בכך יש לראות משום קבלת אחריות.

בין לבין הנאשם התחתן, נולד לו ילד בכור לפני כחצי שנה, החליט לקחת אחריות מלאה על מעשיו ובחר לא לראות בעצמו קורבן, בחר לשלם את מלוא שומת המס ובכך יש לראות משום נטילת אחריות מלאה ומוחלטת על

מעשים שביצע לפני שנים רבות. בא כוח הנאשם הפנה לפסיקה השונה במקרים של עבירות על אותן הוראות חוק וביקש לאבחן בין מקרה זה לאותם מקרים.

מעבר לתזכיר והצעות החוק שהוגשו על ידי ההגנה, הוגשו גם פרסומים מכלי תקשורת שונים בדבר חומרת החשדות והמעשים שיוחסו לנאשם עם חשיפתה של הפרשה ואין ספק שמדובר אכן בפרסום בדבר חשדות למעשים הרבה יותר חמורים מאלה שיוחסו לנאשם בכתב האישום (נ/1). עוד הוגש לבית המשפט ההסכם בין הנאשם לבין רשויות המס ושובר על תשלום סך של 800,000 ₪ בהתאם להסכם עם רשויות המס (נ/2, נ/3).

דברי הנאשם

15. הנאשם עצמו ביקש להדגיש את העובדה שהשנים הרבות שעברו מאז ביצוע העבירות ועד היום היו שנים קשות אך מצד שני הם נתנו לו הזדמנות לשנות את אורח חייו, קיבל על עצמו את מלוא האחריות, פתח פרק חדש בחייו, התחתן, נולד לו ילד.

דין והכרעה

16. תיקון 113 לחוק העונשין יצר מנגנון תלת שלבי בעת גזירת העונש.

בשלב הראשון, על בית המשפט לבדוק האם הנאשם הורשע בכמה עבירות והאם אלה מהוות אירוע אחד או מספר אירועים נפרדים. כאשר מדובר במספר אירועים על בית המשפט לגזור עונש נפרד לכל אירוע, או עונש כולל לכלל האירועים.

בשלב השני, בית המשפט אמור לקבוע את מתחם העונש ההולם ובנדון עליו להתחשב בשלושה פרמטרים, הכל כאמור בסעיף 40(א) לחוק העונשין: ראשית, בערך החברתי אשר נפגע מביצוע העבירה ובמידת הפגיעה בו; שנית, במדיניות הענישה הנהוגה; ושלישית, בנסיבות הקשורות בביצוע העבירה כמפורט בסעיף 40ט לחוק העונשין.

בשלב השלישי, על בית המשפט לבחון את הנסיבות אשר אינן קשורות בביצוע העבירה, לרבות נסיבות האישיות של הנאשם ובהתחשב בהן, לגזור את הדין. העונש נגזר בתוך מתחם הענישה ההולם למעט נסיבות חריגות של שיקום או צורך יוצא דופן בהגנה על שלום הציבור.

להרחבה ראו ע"פ 8641/12 סעד נ' **מדינת ישראל** (5.8.2013) שם התייחס בית המשפט העליון בהרחבה לתיקון 113 לחוק העונשין שבמסגרתו נקבע כאמור המנגנון התלת שלבי בגזירת העונש. עוד מצאתי לציין כי ישנה התייחסות בפסיקה באשר לשאלת הרלוונטיות של התווית שיקולי ענישה ותיקון 113 במקרה של הסדר טיעון (ראו למשל ע"פ 5310/12 **פלוני נ' מדינת ישראל** (9.9.2012), בו אישר בית המשפט העליון התערבות נדירה בהסדר טיעון "סגור", בין היתר, לאחר בחינת העניין לאור תיקון 113).

שיקולים לכיבוד הסדר טיעון

17. הפסיקה עמדה לא אחת על סוגיית כיבוד הסדרי טיעון תוך שהכירה בתרומתם וערכם של אלו לטובת ההליך המשפטי ובצורך לכבדם, תוך הדגשת האינטרס הציבורי בקיומו של מוסד הסדרי טיעון ותוך עמידה על ההצדקה הרעיונית ביתרונות של הסדר אשר עולים לאין שיעור על חסרונותיו. יפים בהקשר זה דברי כב' השופט י' דנציגר בע"פ 3068/10 פלונית נ' מדינת ישראל, פס' 41 (1.11.2010):

"(...) האינטרס הציבורי מחייב כיבוד הסדרי טיעון שאם לא כן עלול לחול כרסום במעמדו של מוסד הסדרי טיעון כמכשיר המגביר את היקף האכיפה, וכתוצאה מכך תיפגע גם יכולת ההרתעה".

כן ראו החלטת כב' השופטת ד' ביניש (כתוארה אז) בע"פ 1958/98 פלוני נ' מדינת ישראל פד נז(1) 577, 608 (2002) (להלן: "פרשת פלוני"):

"ככלל, בית-המשפט יראה לקיים את הסדר הטעון בשל הטעמים הקשורים בחשיבותם ובמעמדם של הסדרי טיעון. עם זאת תמיד חייב בית-המשפט עצמו לשקול את השיקולים הראויים לעונש (...) במסגרת בחינתו של העונש המוצע ייתן בית-המשפט דעתו על כל שיקולי הענישה הרלוונטיים ויבחן אם העונש המוצע מקיים את האיזון הדרוש ביניהם".

בהמשך פסק הדין בפרשת פלוני ניתח בית המשפט העליון את השיקולים שעל בית המשפט לשקול בבואו לבחון הסדר טיעון שמוצג בפניו. מחד, אינטרס הציפיה שמפתח הנאשם שבית המשפט יכבד הסדר טיעון שטומן בחובו ויתור הנאשם על ניהול הליך משפטי ראוי, תוך הסכמה להודות בעבירות ובעובדות שלא הוכחו מעבר לכל ספק סביר; אמנות הנאשם שבית המשפט יכבד הסדר טיעון שהושג בינו לבין התביעה האמונה על שמירת האינטרס הציבורי. כל זאת, מעבר לשיקולי היעילות, הגברת האכיפה וההרתעה. כמו כן בית המשפט בוחן את הקשיים שעומדים בפני התביעה במישור הראייתי, בוחן ושוקל את החיסכון בזמן שיפוטי ובמשאבי התביעה והמדינה ושיקולים נוספים.

לפיכך, הנטייה היא לכבד את הסדרי טיעון, זאת למעט מקרים חריגים ויוצאי דופן בהם מוצא בית המשפט לקבוע שהעונש שהומלץ על ידי הצדדים חורג במידה בלתי סבירה ואינו מאזן כראוי בין שיקולי הענישה הרלוונטיים.

מדיניות הענישה הנהוגה בעבירות כלכליות והערכים המוגנים

18. על חשיבותו של שוק הון הוגן ומתפקד בכלכלה מודרנית נכתב לא אחת בפסיקה. כך למשל ברע"פ 11476/04 מדינת ישראל נ' חברת השקעות דיסקונט בע"מ (14.4.2010):

"שוק ההון במדינה מודרנית נועד להוות מכשיר יעיל לגיוס הון מידי ציבור משקיעים רחב, כדי שישמש מנוף לפעילות כלכלית יעילה. הוא נועד, בה בעת, לפתוח בפני הציבור אפיק השקעה וחסכון נושא פירות. שוק הון יעיל הוא גורם מפתח לצמיחה כלכלית, אשר לא יצלח בלא ציפייה של המשקיע האינדיבידואלי להפיק תועלת עצמית

מהשקעתו בשוק ההון. ציפייה זו להפקת טובת הנאה מהשקעה בניירות ערך מותנית בקיום שוק אמין, הפועל ביושר ובהגינות".

על נושא משרה או בעל שליטה או גורם המנווט את פעילותה העסקית של החברה וכן על מי שמנהל או לוקח חלק בניהול כספם של אחרים, בין היתר מי שאמון על מתן הוראות מסחר, אמון על קניה או מכירה של ניירות ערך בשם גוף מוסדי, בית השקעות, קרנות פנסיה או קופת גמל או כל גורם אחר שעוסק, בין היתר, גם במסחר בניירות ערך - לפעול לקידום האינטרסים של החברה וכן של העמיתים אשר כספיהם מנוהלים על ידי אותה חברה. עליו לפעול כשלנגד עיניו מטרה יחידה והיא השאת רווחיהם של העמיתים או הפרטים שאת כספיהם הוא מנהל, לפי העניין. זאת, תוך איסור פעולה בניגוד עניינים, איסור פעולה שנוגדת עקרונות של ממשל תאגידי תקין וראוי, איסור על פעולות תוך הסוואת מטרת הפעילות שלשמה בוצעה וכיו"ב ערכים מוגנים שנפגעו כתוצאה מפעילות הנאשם כמפורט בכתב האישום.

19. בתי המשפט חזרו וקבעו בשנים האחרונות את החשיבות בכך שהמשקיעים בשוק ההון ידעו כי מי שממונה על מתן הוראות מסחר של ניירות ערך בגוף העוסק במסחר עבור אחרים, יפעלו באופן ראוי על מנת לקדם את ענייניו של התאגיד ואת עניינים של אלו שכספם מנוהל ובכלל זה יקבלו החלטות בהתבסס על מידע מלא כאשר טובת התאגיד ומי שהפקידו בידיהם את כסם להשקעה היא שתעמוד לנגד עיניהם.

עוד קבע בית המשפט העליון בשורה של פסקי דין כי בעבירות כלכליות בכלל, ובעבירות על חוק ניירות ערך בפרט, בבוא בית המשפט לגזור את עונשם של הנאשמים עליו לתת דעתו לכך שמדובר במניע כלכלי כספי שהדריך אותם ושיש צורך להרתיע אחרים מביצוע מעשים דומים. זאת, על אף שמדובר לרוב בנאשמים נורמטיביים שתפקידו באורח תקין במשך שנים תוך תרומה לחברה ולסביבתם. בתוך כך, נקבע בפסיקה כי רף הענישה בעבירות אלה יהיה עונש של מאסר בפועל לצד קנס כספי משמעותי.

ראו לצורך זה את ע"פ 4666/12 גורבץ נ' מדינת ישראל, פסקאות 8-9 (8.11.2012), שם עמד בית המשפט העליון על החשיבות בהחמרת הענישה בעבירות שבתחום שוק ההון [ההדגשות שלי, ח.כ.]:

"נקודת המוצא שהנחתה אותנו בדיון במקרה זה היא החשיבות הנודעת לענישה משמעותית בעבירות צווארון לבן, שחרף אופייה 'הנקי' היא 'מלוכלכת' לא פחות, ונזקיה אף עולים במקרים רבים על נזקיהן של עבירות רכוש מסורתיות. היטיבה לבטא את הדברים השופט א' פרוקצ'יה בפסק דינה בע"פ 9788/03 מדינת ישראל נ' גולן, פ"ד נח(3) 245, 250 (2004): 'העבריינות הכלכלית בתחומי החברה והכלכלה היא לרוב מתוחכמת, מסתיעת באמצעים מודרניים של הפקת מידע, וקשה לגילוי. נזקיה קשים לחברה בכללותה, למשק הכלכלי, ולאנשים הפרטיים הנפגעים ממנה במישרין. על מדיניות הענישה לשקף את הסכנה הגדולה הרובצת לפיתחה של העבריינות הכלכלית המתוחכמת, את היקף הקרבנות העלולים להיפגע ממנה, את הקושי והמורכבות שבאיתורה ואת ההוקעה הברורה של יסודות השחיתות וניצול עמדות הכח, השליטה והמידע הכרוכים בביצועה. על המסר העונשי לשקף בבירור את תגובתה המחמירה של החברה על מעשים של הפרת נאמנות בשימוש בכספי הזולת תוך ניצול כח המשרה".

כך גם היטיב לציין כב' השופט דנציגר בע"פ 4430/13 נתנאל שרון נ' מדינת ישראל, פסקה 22 (31.3.2014) [ההדגשות שלי, ח.כ.]:

"בל נטעה באופיין 'הלבן והנקי' של העבירות הכלכליות; מדובר בעבירות מתוחכמות וקשות לגילוי, אשר מבוצעות לרוב על ידי עבריינים בעלי מעמד והשכלה שעושים שימוש בכספיהם של אחרים, תוך ניצול כוחם ומעמדם ותוך הפרת חובת הנאמנות (...)לא בכדי קבע בית משפט זה בשנים האחרונות שהגיעה העת להעלות את רף הענישה בעבירות כלכליות, לרבות הטלת עונשי מאסר בפועל במקרים המתאימים".

כמו כן ראיתי להפנות ע"פ 8465/15 **בן זקן נ' מדינת ישראל**, פסקה 14 (12.9.2016), שם חזר בית המשפט העליון על מגמת ההחמרה בענישה:

"במהלך השנים שחלפו מאז חקיקתו של חוק ניירות ערך, ניכרת בחקיקה מגמת החמרה בענישה המתייחסת למעשי תרמית ומניפולציה כאמור (...) החמרה זו עולה בקנה אחד עם מגמה רחבה יותר להחמיר בענישה בגין עבירות כלכליות בכלל ובגין עבירות בשוק ההון בפרט (...) זאת מתוך הכרה המתחזקת והולכת בחומרתן של עבירות כלכליות ובנזק שהן גורמות לפרט ולכלל".

מן הכלל אל הפרט

20. בבואי לקבוע האם הסדר הטיעון תואם את מתחם העונש ההולם אשר היה נקבע לולא הוגש בתיק הסדר זה נתתי את דעתי לערך החברתי שנפגע מביצוע העבירות ומידת הפגיעה בערך זה, לנסיבות הקשורות בביצוע העבירה על ידי הנאשם, התכנון שקדם לביצוע העבירה, חלקו המהותי של הנאשם בביצוע העבירות, הנזק שהיה צפוי להיגרם מביצוע העבירות והנזק שנגרם בסופו של דבר ולסיבות שהביאו את הנאשם לבצע את העבירות, הכל כפי שנטען בהרחבה על ידי באי כוח הצדדים במסגרת טיעונם לעונש ופורט לעיל.

21. מקרה זה מתאפיין בנסיבות ייחודיות אשר ראוי לתת עליהן את הדעת ולהעניק להן את המשקל הייחודי שמאפיין אותן, אעמוד עליהן להלן:

א. מדובר באירועים משנים 2008-2009, דהיינו לפני כעשור שנים.

ב. מדובר בפעילות שנטען על ידי הנאשם שהופסקה על ידו, מיוזמתו, עוד בשנת 2011 ומכאן שהנאשם הבין כבר אז את הפסול שבהתנהלותו והחליט על הפסקת פעילות זו חרף העובדה שהניבה לו רווחים לא מבוטלים.

ג. מדובר בעבירות תקדימיות של תרמית בניירות ערך לפי סעיף 54(א)(2), כך לפי טיעוני באת כוח המאשימה, במובן זה שהפעולות התרמיתיות של הנאשמים אינן מוכוונות שער, הווה אומר שלא נעשו כדי ליצור שער מלאכותי לנייר הערך, אלא נעשו במטרה להפיק רווח כתוצאה מההשפעה של פעילותה של כלל פיננסים השער. על כן נטען כי גם קיים קושי מסוים למאשימה להצביע באופן מדויק על נזק אשר נגרם בפועל ליתר הפעילים בשוק באותם ימים בהם בוצעה הפעילות על ידי הנאשם ושני הנאשמים הנוספים.

לאור האמור לא ניתן לגזור גזירה שווה בין עניינו של הנאשם לעניינם של נאשמים אחרים שנדונו בפניי ואשר בעניינם מצאתי להטיל עונשי מאסר חמורים משמעותית מהעונש המוסכם בהסדר הטיעון, הכל כפי שפורט על ידי באי כוח הצדדים בדיון בפניי.

ד. נכונותו של הנאשם לשלם את מלוא שומת המס עוד בטרם טיעונים לעונש, חרף העובדה שבלעדי ההרשעה לא ניתן היה לחייבו לשלם כל סכום משום התיישנות המעשים, מלמדת על נכונותו של הנאשם לקחת אחריות על מעשיו ורצונו לפתוח פרק חדש בחייו שבמקרה זה באים לידי ביטוי בנכונותו להחזיר לקופה הציבורית את כל ומלוא המס המתחייב ממעשיו. מדובר בהסרת מחדל מלאה כפי שהדגישה באת כוח המאשימה שעה שהנאשם אף הפקיד את מלוא הסכום לפי אישור שהוגש לבית המשפט.

ה. הודאתו של הנאשם במיוחס לו בכתב האישום נעשתה כבר בשלב מוקדם מאוד של ההליך - עוד במעמד הגשת כתב האישום לבית המשפט, כאשר ההסדר כולל בחובו גם נשיאה בעונש מאסר של 18 חודשים בפועל, קנס בסך 200,000 ₪ וזאת מעבר לאותם 800,000 ₪ ששולמו על ידי הנאשם סמוך לפני הגשת כתב האישום. אין ספק שיש בכל אלה כדי לבסס את טענת ההגנה שמדובר בנאשם שהחליט לעשות מעשה, להודות בכל המיוחס לו חרף תקדימיות המעשים.

ו. באשר לנסיבות אישיות של הנאשם, מעבר לחלוף הזמן הניכר מאז ביצוע העבירות, נגרם לנאשם נזק כתוצאה מהפרסום בכלי התקשורת על אודות עבירות חמורות הרבה יותר מאלה שיוחסו לו בפועל בכתב האישום, השינוי באורחות חייו של הנאשם חרף האמור, נישואיו והולדת בנו בכורו לפני מספר חודשים.

22. לולא היה מדובר בעסקת טיעון הייתי קובע את מתחם הענישה הראוי בדומה למתחמי הענישה שנקבעו באותם תיקים שנדונו בפניי, בהם הוטלו עונשי מאסר מחמירים בהרבה מהעונש שבהסדר בתיק זה.

לצד זאת ובשים לב לכל השיקולים שהובאו בפניי ולאור הנסיבות אשר פורטו לעיל מצאתי לקבוע שהעונש שהומלץ על ידי הצדדים במסגרת הסדר הטיעון הינו עונש ראוי שמאזן היטב בין השיקולים לחומרא במעשי הנאשם לבין השיקולים לקולא (החריגים ביותר) שמאפיינים מקרה זה הן מבחינת הנאשם והן מבחינת המעשה. הסדר הטיעון אמנם מקל עם הנאשם אך לא במידה שמצדיקה את התערבות בית המשפט.

23. סופו של דבר, מצאתי לכבד את הסדר הטיעון שאינו חורג מרמת הענישה המקובלת והראויה, כל זאת מהסיבות שפורטו בהרחבה על ידי באי כוח הצדדים והטעמים אשר צוינו לעיל.

סוף דבר

24. לאור כל האמור לעיל, מצאתי להטיל על הנאשם את העונשים הבאים:

א. מאסר בפועל לתקופה של 18 חודשים.

ב. 12 חודשי מאסר, אך הנאשם לא יישא בעונש זה אלא אם יעבור תוך 3 שנים על אחת העבירות בהן הורשע.

ג. קנס כספי בסך של מאתיים אלף שקלים חדשים (200,000 ₪). הקנס ישולם תוך 60 יום מהיום שאם לא כן, יישא הנאשם תחתיו עונש מאסר לתקופה של 12 חודשים.

זכות ערעור בתוך 45 ימים מהיום.

ניתן היום, י"ד כסלו תשע"ט, 22 נובמבר 2018, במעמד הצדדים.

**חאלד כבוב, שופט
סגן נשיא**